

PONTICA

LI

2018

MUZEUL DE ISTORIE NAȚIONALĂ ȘI ARHEOLOGIE
CONSTANȚA

PONTICA

Anuar al Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța
Annuaire du Musée d'Histoire Nationale et d'Archéologie Constanța

Colegiul de redacție/ Collège de rédaction :

ALEXANDRU AVRAM (Le Mans)

ALEXANDRU BARNEA (București)

MARIA BĂRBULESCU (Constanța)

PIERRE DUPONT (Lyon)

MANFRED OPPERMAN (Halle/Sa.)

ȘERBAN PAPACOSTEA (București)

GOCHA R. TSETSKHLADZE (Llandrindod Wells, Powys, UK)

Redactor șef/ Rédacteur en chef:

LIVIA BUZOIANU (Constanța)

Comitetul de redacție/ Comité du rédaction:

CONSTANTIN CHERA (Constanța)

GABRIEL CUSTUREA (Constanța)

VALENTINA VOINEA (Constanța)

GABRIEL TALMAȚCHI (Constanța)

Secretar de redacție/ Secrétaire de rédaction:

IRINA SODOLEANU (Constanța)

Informatică editorială/ Informatique éditoriale:

VASILICA PODARIU (Constanța)

MARIA BOLOCAN (Constanța)

Manuscrisele, cărțile propuse la schimb și toată corespondența vor fi adresate redacției: Muzeul de Istorie Națională și Arheologie, Piața Ovidiu nr. 12, 900745, Constanța, România, Tel./Fax. 0040-241-618763; e-mail: revista.pontica@gmail.com

Les manuscrits, les livres et les revues proposés en échange, ainsi que toute correspondance seront adressés à la Rédaction: Musée d'Histoire Nationale et d'Archéologie, 12 Place d'Ovide, 900745, Constantza, Roumanie, Tél./Fax 0040-241-618763; e-mail: revista.pontica@gmail.com.

PONTICA ediție online/ PONTICA en-ligne edition : www.revistapontica.wordpress.com

ISSN 1013-4247

ISSN (online/en-ligne) 2247 – 9341

ISBN 973-7951-29-8

SUMAR
SOMMAIRE
CONTENTS

HISTORICA

LAURENTIU RADU

- Herakles - fondatorul legendar al cetății Callatis
Herakles - the Legendary Founder of Callatis 9

NELU ZUGRAVU

- Termini huius imperii. Frontierele și spațiul Imperiului în Panegyrici Latini (sec. III-IV) - între propagandă și realitate*
Termini huius imperii. The Frontiers and Inlands of the Empire in Panegyrici Latini (3rd - 4th cent.) - between Propaganda and Reality..... 19

IOAN CAROL OPRIȘ

- Începuturile cercetării arheologice la Capidava. Documente inedite
The Beginings of Archaeological Research at Capidava. Unpublished Documents 59

IONUȚ HOLUBEANU

- Numele provinciei mitropoliei de Marcianopolis în *Notitiae episcopatum*
The Province of the Metropolitan See of Marcianopolis in *Notitiae Episcopatum* 81

MARTIN HUSÁR

- Some Thoughts on the Greek Milieu in Rome in Relation to the Cyrillo-Methodian Mission 91

 ARCHAEOLOGICA

VANYA STAVREVA	
Red Ochre – for Special Dead and Dangerous Dead (Use of Red Ochre in the Burial Practices During the Late Eneolithic by Data from the Territory of Bulgaria)	115
HRISTINA VASILEVA	
From the Bottom of the Sea: the Early Bronze Age Ceramics from Sozopol and Urdoviza	135
BARTLOMIEJ SZMONIEWSKI	
Roman Glassware from Korean Peninsula: Silla, Gaya, Baekje from Fourth to Sixth Century A.D. Myth or Reality (I)	151
ADINA VELCESCU	
Synthèse sur le patrimoine archéologique subaquatique en Roumanie...	191
CLAUDIU MUNTEANU, ANDREEA CROITORU	
Piese din plumb aparținând unor ancore antice descoperite în Marea Neagră	
Lead parts of ancient ancors discovered in the Black Sea.....	211
OCTAVIAN MITROI, LIVIU LUNGU	
Cercetări arheologice la Poarta Mare a zidului de incintă al Tomisului din antichitatea târzie (2015 – 2016)	
Archaeological Research of the Great Gate of Tomis fortification wall in Late Antiquity (2015 – 2016).....	225
GHIORGHE PAPUC	
<i>Basilica extra muros</i> de la Tropaeum Traiani, sectorul „Poarta de vest”	
<i>Extra muros</i> Basilica from Tropaeum Traiani, „Western Gate” Sector.....	241
GEORGI ATANASOV, SVETLANA GANCHEVA	
Where was the camp of <i>milites IIII Constantiani</i> (<i>Notitia Dignitatum</i> , V, 86-87) in Durostorum (Silistra)?	251
VALERI YOTOV, ALEXANDER HARIZANOV	
Ceramic Kilns in the Late Antique Town on Sveti Atanas Cape (Modern Day Byala, Bulgaria)	273
ALEXANDER MINCHEV, VALERI YOTOV	
Pottery Production in the Late Antique Port Town at Cape Sveti Atanas near Byala, Region of Varna – Bulgaria (5 th -6 th c. AD)	291
ȘTEFAN EMILIAN GAMUREAC	
The Potsherds in Archaeological Context: the Common Pottery from Late Roman Fort of Ulmetum (4 th – 6 th Century AD). Report on the 2010-2011 Archaeological Campaign at the North-West Gate (II)	319
CONSTANTIN NICOLAE	
Poarta de nord a cetății romano-bizantine Carsium	
The Northern Gate of Roman-Byzantine Carsium	343

CRISTINA-PARASCHIV TALMAȚCHI, GABRIEL CUSTUREA	
Ornamente de centură descoperite la Oltina - „Capul Dealului”	
Belt Ornaments Discovered at Oltina - „Capul Dealului”	365
STELLA DONCHEVA, IVAJLO BUNZELOV	
Lead Models of 10th century Strap Ends Appliques from a Metalwork	
Centers near Preslav	389

EPIGRAPHICA

ALEXANDRU AVRAM	
Notes épigraphiques (VIII)	407
CONSTANTIN C. PETOLESCU	
<i>Decuriones conscriptive</i>	419
MARIA BĂRBULESCU, ALEXANDRU BARNEA	
<i>Cuneus Equitum II Stablesianorum</i> la Sucidava (Moesia Secunda)	
<i>Cuneus Equitum II Stablesianorum</i> à Sucidava (Moesia Secunda).....	423
ERGÜN LAFLI	
Roman Portrait Grave Steles from Nicomedia and Bithynia	
(Northwestern Turkey)	433

OVIDIANUM

ALEXANDRU AVRAM	
Tomos, le héros fondateur de Tomis	453
IOANA COSTA	
Poetry as Historical Argument: Ovid in Cantemir	467
FLORENTINA NICOLAE	
Mitologie și autobiografie în poezia lui Ovidius	
Mythology and Autobiography in Ovid’s Poetry	475
ALEXANDRA TRACHSEL	
Qu’y avait-il avant les <i>Métamorphoses</i> d’Ovide? Le témoignage	
d’Antoninus Liberalis sur les précurseurs grecs	481
CĂTĂLINA POPESCU	
Indigenizarea „celuilalt”- cazul romanizării lui Asclepios la Ovidiu	
Indigenizing the "Other"- The Case of Romanized Asclepios	495
CRISTINA POPESCU	
La fonction de la répétition dans la poésie ovidienne de l’exil	513
NICOLETTA FRANCESCA BERRINO	
Un appello forse fatale: l’ultima lettera prima di morire (Ovidio, <i>Pont.</i>	
4. 16)	523

NOMISMATA

METODI MANOV

- A Unique Bronze Coin of an Unknown Ruler of the Celtic Kingdom in Thrace** 553

GABRIEL TALMAȚCHI

- Despre un depozit monetar odessitan de perioadă preromană**
On a Pre-Roman Odessitan Monetary Deposit 571

STELUȚA MARIN, VIRGIL IONIȚĂ

- A unique lead tessera from Dobrogea** 581

DAN VASILESCU

- Un grup monetar din vremea lui Constantius II (337-361) descoperit în zona suburbană a Tomisului**
A Monetary Group from the Time of Constantius II (337-361) Discovered in Tomis' Suburban Area 593

GABRIEL CUSTUREA

- Un posibil depozit monetar bizantin descoperit pe coasta de vest a Mării Negre (sec. VI - VII)**
A Possible Hoard of Byzantine Coins Discovered on the Western Coast of the Black Sea (6th - 7th C.) 609

RECENZII COMPTES RENDUS

- Nelu Zugravu, *Ammianus Marcellinus și cultura violenței în secolul al IV-lea*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2017, 292 p. (Claudia TĂRNĂUCEANU) 621
- Marilena Casella, *Galerio. Il tetarca infine tollerante, «L'Erma» di Bretschneider*, Roma, 2017, 244 p. (Moncerdac 43) (Nelu ZUGRAVU) 624
- Kyle HARPER, *The Fate of Rome. Climate, Disease, and the End of an Empire*, Princeton University Press, Princeton and Oxford, 2017, 418 p. (Alexandru BALTAG) 626
- Homer and the Good Ruler in Antiquity and Beyond*, edited by Jacqueline Klooster & Baukje van den Berg, Brill, Leiden, Boston, 2018, 294 p. (Mnemosyne Supplements 143), ISBN 978-90-04-36585-8 (George IVAȘCU) 631

IN MEMORIAM

- Șerban Papacostea (25.06.1928-6.04.2018) 637

*

- Cărți străine și românești intrate în biblioteca MINAC în 2017 / Romanian and Foreign Books Entries in MNHAC Library in 2017 (Andreea ANDREI)... 641
- Lista abrevierilor / Abréviations 653